

PM 2009:197 RII (Dnr 001-2155/2009)

Möjligheterna till intensivodling av skog (MINT), utredning av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Remiss från Jordbruksverket

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Som svar på remiss av ”Möjligheterna till intensivodling av skog (MINT)” hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Statens lantbruksuniversitet har på regeringens uppdrag utrett möjligheterna till intensivodling av skog på nedlagd jordbruks- och skogsmark. Intensivodling av skog används som samlingsbegrepp för skötselmodeller som ger betydande tillväxtökningar, men som på grund av gällande lagstiftning eller myndigheters råd och anvisningar för närvarande begränsas vad gäller praktisk tillämpning. Exempel på sådana skötselmodeller är behovsanpassad gödsling, användning av vegetativt förökad gran (grankloner), odling av contortatall och hybridasp.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till miljöförvaltningen för kontorsyttranden, då remisstiden är kort.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad är en utpräglad urban miljö och påverkas därför marginellt av rapportens förslag. En indirekt påverkan kan komma att ske genom Mälarens och Mälardalens stora tillrinningsområde där ett ökat kväveläckage kan komma att påverka måluppfyllelsen i stadens vattenprogram. Stockholms gröna kilar har en tydlig rekreativ karaktär och stora områden är skyddade genom reservat eller detaljplaner. Områdenas kulturmiljövärden upprätthålls genom skötselplaner och är inte aktuella för ett industriellt skogsbruk.

Miljöförvaltningen anger att det i Stockholms stad inte finns mark som är lämplig för intensivt skogsbruk, däremot finns ett stort behov av förnyelsebar energi, och fortsätter med att konstatera att biobränsle idag står för cirka 34%¹ av energiproduktionen för fjärrvärme och cirka 7 % av drivmedelsanvändningen i Stockholm.

---

¹ Förutom det renodlade biobränslet som avses ovan ingår även avfall, ett mestadels förnybart bränsle, i Stockholms fjärrvärmeproduktion.

Mina synpunkter

Stockholms gröna kilar har en tydlig rekreativ karaktär och stora områden är skyddade genom reservat eller detaljplaner. Områdenas kulturmiljövärden upprätthålls genom skötselplaner och är inte aktuella för ett industriellt skogsbruk.

Stockholms stad har intressen i andra kommuner genom ägande av jord- och skogsbruksfastigheter. Ägandet av kommersiella fastigheter i andra kommuner stämmer dock inte överens med kommunallagens intentioner och staden är därför inbegripen i en process att avyttra dessa.

Frågan om intensivodling av skog bör i detta fall ta avstamp i att man bör vara ytterst försiktig med att utsätta naturen för onödig stress. Biologiska processer kan ta tid, och därför kan jag bara hålla med miljöförvaltningen när den poängterar att i den mån som lämplig mark för intensivodling finns, så ska det först genomföras under begränsade former, för att utvärdera och se om vidare expansion till det svenska jordbruket kan vara att rekommendera.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remiss av ”Möjligheterna till intensivodling av skog (MINT)” hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.

Stockholm den 26 november 2009

ULLA HAMILTON

Bilaga

Möjligheterna till intensivodling av skog (MINT), utredning av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla föredragande borgarråds svar
2. Därefter anför följande

Intensivskogsbruk innebär stora negativa konsekvenser för naturen. Den biologiska mångfalden hotas, vattenkvaliteten blir ofta sämre, skogsbruket leder till övergödning och kulturmiljö försvinner. Fördelen med intensivskogsbruk är att det går att framställa biobränsle snabbt. Biobränslet i sin tur kan ersätta fossila bränslen. För att stoppa klimatförändringarna måste den totala energianvändningen minska och de fossila bränslena helt fasas ut. Biobränsle kan fungera som en del av omställningen men kan aldrig ersätta fossila bränslen så som vi använder dem idag.

Intensivare skogsbruk på en del mark kräver större naturhänsyn på andra marker som kompensation. Det krävs också att det lämnas större arealer på vissa platser. En risk är att dessa krav kommer att glömmas bort när väl det intensiva skogsbruket är infört och behovet

av bibränsle bara ökar. För Stockholms del anser vi i likhet med föredragande borgarråd att stadens gröna kilar ska användas för rekreation och naturvistelse och inte till intensivskogsbruk. Stadens pågående ideologiska försäljning av skogsmark i andra kommuner omöjliggör en eventuell framtid med intensivskogsbruk i Stockholms närhet.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Statens lantbruksuniversitet har på regeringens uppdrag utrett möjligheterna till intensivodling av skog på nedlagd jordbruks- och skogsmark. Intensivodling av skog används som samlingsbegrepp för skötselmodeller som ger betydande tillväxtökningar, men som på grund av gällande lagstiftning eller myndigheters råd och anvisningar för närvarande begränsas vad gäller praktisk tillämpning. Exempel på sådana skötselmodeller är behovsanpassad gödsling, användning av vegetativt förökad gran (grankloner), odling av contortatall och hybridasp.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till miljöförvaltningen för kontorsyttranden, då remisstiden är kort.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad är utpräglad urban miljö och påverkas därför marginellt av rapportens förslag. En indirekt påverkan kan komma att ske genom Mälarens och Mälardalens stora tillrinningsområde där ett ökat kväveläckage kan komma att påverka måluppfyllelsen i stadens vattenprogram.

Stockholms gröna kilar har en tydlig rekreativ karaktär och stora områden är skyddade genom reservat eller detaljplaner. Områdenas kulturmiljövärden upprätthålls genom skötselplaner och är inte aktuella för ett industriellt skogsbruk.

Stockholms stad har intressen i andra kommuner genom ägande av jord- och skogsbruksfastigheter. Ägandet av kommersiella fastigheter i andra kommuner stämmer dock inte överens med kommunallagens intentioner och staden är därför inbegripen i en process att avyttra dessa.

Utifrån ställningstagandet att staden endast i marginell omfattning kan komma att påverkas av slutrapportens förslag, har stadsledningskontoret bara generella synpunkter på rapportens innehåll. Stadsledningskontoret finner det positivt om en ökad efterfrågan på skogsråvaror kan mötas genom en utveckling av inhemsk produktion. Att en industri utvecklas och anammar nya metoder för att öka produktiviteten borde leda både till ökad tillväxt och nya arbetstillfällen i hela produktions-, grossist-, och detaljhandelskedjan. En sådan utveckling stöder enligt kontorets uppfattning stadens långsiktiga mål i vision 2030.

Användandet av skogen som en ”koldioxidsänka” är flitigt diskuterad och används ofta som ett exempel för att faktiskt skapa en ”negativ” koldioxidtrend. Ökad skogsplantering kan binda koldioxid från atmosfären och därmed motverka växthuseffekten. Även detta stöder stadens ambitioner på klimatområdet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Miljöförvaltningens kontorsyttrande daterat den 11 november 2009 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholm stad finns ingen mark som är lämplig för intensivt skogsbruk däremot finns ett stort behov av förnyelsebar energi. Stockholms stad har som mål att till år 2050 bli en fossilbränslefri kommun. Biobränslen kommer att spela en viktig roll i denna omställning. Med ökad tillgång till biomassa, exempelvis från skogen, förbättras förutsättningarna för

denna omställning. I Stockholm står bibränsle idag för cirka 34%² av energiproduktionen för fjärrvärme och cirka 7% av drivmedelsanvändningen.

Det är svårt att göra antaganden om energisystemet, resursanvändning och utsläpp av växthusgaser år 2040-2050 då den föreslagna intensivodlingen av skog tidigast skulle kunna ge stort tillskott på biomassa. Det är nödvändigt att utsläppen av växthusgaser minskar till mycket låga nivåer redan innan ovan nämnda period. Utsläppsminskningarna kan ske genom effektivisering och minskad energianvändning och uttag av naturresurser. Det kan också ske genom substitution av fossila bränslen och resurser mot förnybara. Ett intensivare skogsbruk skulle kunna vara en del av denna utveckling, men det förutsätter att denna form av skogsbruk inte medför stora negativa miljöeffekter.

Förslaget att utveckla intensivodling av skog genom adaptiv skötsel är intressant, men det är viktigt att de negativa miljöeffekterna begränsas under denna utvecklingsfas. Eftersom det råder stor osäkerhet kring dessa negativa effekter delar förvaltningen Naturvårdsverkets synpunkt (Naturvårdsverkets preliminära synpunkter på MINT 2009-09-03 Dnr 374-5036-08-N1) att intensivodling under en försöksperiod bör genomföras i en begränsad skala. Omfattningen ska begränsas så att relevanta effekter på miljön kan studeras utan att de negativa konsekvenserna för miljön riskerar att bli för stora.

Enligt förslaget ska intensivodling av skog endast bedrivas på skogsmark med låga naturvärden, men det är inte tydligt hur detta ska säkerställas. Det är viktigt att naturvärden i varje enskilt område inventeras på ett adekvat sätt innan tillstånd för intensivodling ges. Det är också viktigt att områdets betydelse i ett landskapsperspektiv studeras så att viktiga spridningsfunktioner i landskapet inte försvinner. Områden som kan komma ifråga måste också sakna kulturmiljövärden och betydelse för friluftsliv. Det ska inte heller vara möjligt att bedriva intensivodling där det ur andra miljöaspekter är olämpligt, till exempel där det är stor risk för betydande kväveläckage till närliggande vattendrag.

Det är också viktigt att liknande hänsyn tas till värden i jordbrukslandskapet. I rapporten är det är otydligt vilken typ av jordbruksmark som kan komma att användas och vilka konsekvenser intensivodling av skog på jordbruksmark kan få.

Förvaltningen delar Jordbruksverkets synpunkter (Synpunkter på SLU:s regeringsuppdrag Jo 2008/1885 och syntesrapporten ”Möjligheter till intensivodling av skog på nedlagd jordbruksmark” 2009-09-08 Dnr 29-8983/09) på beräkningarna av de samhällsekonomiska konsekvenserna: att viktiga variabler saknas som värdering av biologisk mångfald, att kostnaderna för kväveläckage bör utgå från de kostnader som behöver vidtas för att minska läckaget från andra källor och att det i slutsatserna tydligare bör framhållas vilken osäkerhet som finns i värderingen.

---

² Förutom det renodlade bibränslet som avses ovan ingår även avfall, ett mestadels förnybart bränsle, i Stockholms fjärrvärmeproduktion.